

KORRUPSIYASIZ HAYOT- KELAJAGIMIZ GAROVI

Qulmanbetova Madina Alim qizi
Nizomiy nomidagi TDPU Maktabgacha ta'lim kafedra 1-bosqich talabasi,
Miryahoyeva Nargiza Ne'matillo qizi
Nizomiy nomidagi TDPU Maktabgacha ta'lim kafedra 3-bosqich talabasi,
Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi
Nizomiy nomidagi TDPU Maktabgacha ta'lim pedagogikasi va
psixologiyasi kafedra o'qituvchisi.

Annostasiya: Maqolada hozirgi kundagi korrupsiyaga qarshi kurash, ta'limda korrupsiyani olin tashlash uchun chora-tadbirlar, korrupsiyaga qarshi chiqarilgan qonun va qarorlar haqida yozilgan.

Kalit so'zlar: korrupsiya, korrupsiyaga qarshi kurash, adolatli qonunlar, ta'lim tizimi, qonuniy jazo.

Bugungi kunda korrupsiya muammosiga jahonning deyarli har bir mamlakatida duch kelish mumkin. Korrupsiya so'nggi yillarda xalqaro miqyosda transmilliy jinoyat sifatida tomonidan keng muhokama qilinayotgan mavzulardan biridir. Korrupsiyaga qarshi kurash dunyo miqyosida eng dolzarb masalalaridan bir bo'lib qolmoqda. Bu illatga qarshi kurash dunyoning ko'plab mamlakatlarini qamrab olmoqda. O'zbekiston Respublikasi ham korrupsiyaga qarshi kurashga o'z hissasini qo'shib kelmoqda. Xozirgi paytda respublikamizda korrupsiyaga qarshi kurash doirasida bir qator dasturlar qabul qilindi va ular bo'yicha keng qamrovli ishlar amalga oshirilib kelinmoqda. Markaz mutaxassislari va professor-o'qituvchilari respublikamiz miqyosida o'tkazilgan korrupsiya mavzusiga oid o'nlab ilmiy amaliy konferentsiya, davra suhbatlarida ma'ruzalar bilan ishtirok etib kelishmoqda. Yuristlar malakasini oshirish markazi jamoasi korrupsiyaga qarshi kurash bo'yicha respublika idoralararo komissiyasining hamda Adliya vazirligini korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha amalga oshirilishi nazarda tutilgan chora-tadbirlar rejalarining tegishli bandlarini ijrosini ham o'z vaqtida ta'minlab kelmoqda. Yuristlar malakasini oshirish markazi bundan keyin ham respublikamizda korrupsiyaga qarshi kurash borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar, mavjud muammolar va ularning yechimlari bo'yicha amalga oshirilayotgan ulkan ishlarga o'z xissasini qo'shib borishmoqda.

Qarshi kurash doirasida Adliya vazirligi tomonidan ham bir qator chora-tadbirlar rejasi ishlab chiqilib, unda adliya tizimiga kiruvchi idoralar va muassasalar faol ishtirok etib kelmoqda. Xususan, Adliya vazirligi huzuridagi yuristlar malakasini oshirish markazida ham korrupsiyaga qarshi kurash bo'yicha bir qator ishlar ishlar amalga oshirildi 2018-2019 o'quv yilida dotsent G.Alimovning «Yuridik shaxslarning korrupsion huquqbuzarliklari uchun javobgarligini tartibga soluvchi xalqaro standartlar tizimi» mavzusidagi monografiyasi tayyorlanib chop etildi, professor B.Isroilov tomonidan 2018 yil dekabrda Sankt-peterburg politexnika universiteti olimlari bilan xammualliflikda "Современная система противодействия отмыванию преступных доходов и финансированию терроризма" va "Экономическая безопасность" o'quv qo'llanmalari chop etildi. O'zbekiston Respublikasi Fan va texnologiyalar agentligi (Innovatsion rivojlanish vazirligi) granti doirasida G.Alimov va

B.Isroilov ham muallifligida "Теневая экономика, коррупция, взяточничества: уголовно-процессуальная оценка" nomli monografiyasi tayyorlanib chop etishga topshirildi.

"Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risidagi" qonun Qonunchilik palatasi tomonidan 2016-yil 24-noyabrda qabul qilingan. Senat tomonidan 2016-yil 13-dekabrda ma'qullangan. Ushbu Qonunning maqsadi korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat. Avvalo, korrupsiya so'ziga ta'rif keltiradigan bo'lsak, korrupsiya-korrupsiya — shaxsning o'z mansab yoki xizmat mavqeyidan shaxsiy manfaatlarini yoxud o'zga shaxslarning manfaatlarini ko'zlab moddiy yoki nomoddiy naf olish maqsadida qonunga xilof ravishda foydalanishi, xuddi shuningdek bunday nafni qonunga xilof ravishda taqdim etishdir. korrupsiyaga oid huquqbuzarlik esa — korrupsiya alomatlariga ega bo'lgan, sodir etilganligi uchun qonunchilikda javobgarlik nazarda tutilgan qilmish. Yurtimizda hozirgi kunda korrupsiyaga qarshi kurash juda jadal ketmoqda. So'nggi 5 yil ichida yurtboshimiz Shavkat Mirziyoyev tomonidan ta'lim tizimidan korrupsiya butunlay olin tashlandi. 2016-yildayoq, korrupsiyaga qarshi kurashning asosiy prinsiplari ishlab chiqildi va "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi qonunga kiritildi. Bular:

- qonuniylik;
- fuqarolar huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarining ustuvorligi;
- ochiqlik va shaffoflik;
- tizimlilik;
- davlat va fuqarolik jamiyatining hamkorligi;
- korrupsiyaning oldini olishga doir chora-tadbirlar ustuvorligi;
- javobgarlikning muqarrarligidan iborat.

Hozirgi kunda yurtimizda bu prinsiplarning har biriga suyangan holds " Tozalash ishlari" olib borishmoqda. Bunga ko'ra Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari belgilab olindi.

-aholining huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini yuksaltirish, jamiyatda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish;

-davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarida korrupsiyaning oldini olishga doir chora-tadbirlarni amalga oshirish;

-korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni o'z vaqtida aniqlash, ularga chek qo'yish, ularning oqibatlarini, ularga imkon beruvchi sabablar va shart-sharoitlarni bartaraf etish, korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarni sodir etganlik uchun javobgarlikning muqarrarligi prinsipini ta'minlash shular jumlasidandir.

Ta'kidlash joizki, mamlakatimizda korrupsiyaga qarshi kurashish hamda ushbu turdagi jinoyatlarni sodir etilishini oldini olishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar tizimli ravishda amalga oshirilmoqda. Davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarida korrupsiya omillarini keltirib chiqarayotgan tizimli muammolarni bartaraf etishga qaratilgan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilinib, amaliy hayotga tatbiq etilmoqda. Buning tastig'i sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2020 yil 24 yanvar kuni O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga qilgan Murojaatnomasida "Jamiyatimizda korrupsiya illati o'zining turli ko'rinishlari bilan taraqqiyotimizga g'ov bo'lmoqda. Bu yovuz baloning oldini olmasak, haqiqiy ishbilarmonlik va investitsiya muhitini yaratib bo'lmaydi, umuman, jamiyatning birorta tarmog'i rivojlanmaydi" deya nutq so'zlaganini keltirishimiz mumkin. Qayd etish

lozimki, olib borilayotgan islohotlarni amaliy hayotga tatbiq etish maqsadida 2020 yil 4 fevralda Oliy Majlisning Inson huquqlari bo'yicha Vakili (Ombudsman) tomonidan Korruptsiyaga qarshi kurash bo'yicha idoraviy chora-tadbirlar dasturi tasdiqlangan bo'lib, fuqarolar va yuridik shaxslar vakillari tomonidan korruptsiya haqida xabar berish mexanizmlari joriy etilganligi ahamiyatlidir, xususan bugungi kunda:

- Ombudsmanning "10-96" ishonch telefoni va virtual qabulxonasi faoliyat yuritmoqda;
- fuqarolar va yuridik shaxslar vakillarining korruptsiyaviy holatlar bo'yicha hamda xodimlarning boshqa qonunga xilof ishlari to'g'risidagi murojaatlari tahlil qilinib boriladi, ularning natijalari odob-axloq komissiyasi yig'ilishlarida muhokama qilinadi.

- Ombudsman Kotibiyatiga ishga birinchi marta qabul qilinayotgan shaxslar uchun korruptsiyaga qarshi kurashish maqsadida yo'l-yo'riqlarni tushuntirish, xizmat vazifasiga qo'yiladigan asosiy majburiyatlar, ta'qiqlar, cheklovlar, talablar va idoraviy odob-axloq qoidalari mazmun-mohiyati 3 ish kunidan kechiktirmay tushuntiriladi. Bundan tashqari, bugungi kunda ilg'or xorijiy davlatlarning korruptsiyaga qarshi samarali kurash olib borish jarayonida qo'llayotgan usullaridan biri bu davlat xizmatchilarining mol-mulki, daromadlari hamda katta hajmdagi harajatlarini deklaratsiya qilishning majburiy etib belgilanganligidir. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad mansabdor shaxslarning noqonuniy daromad olishni oldini olish va manfaatlar to'qnashuvini bartaraf etishdan iboratdir. Davlat xizmatida ushbu usul bugungi kunda 150 dan ortiq mamlakatda qo'llanilmoqda.

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, korruptsiya- kelajagimiz kushandasidir. U bilan qanchalik kurashsak, uning ildizlarini qanchalik barcha sohadan sug'urib tashlasak, yurtimiz kelajagi shunchalik osoyishta, rivojlangan, to'laqonli ta'minlangan bo'ladi. Hozirgi kundagi islohotlarning barchasi aynan shuning uchun qaratilgan. Bizning har birimiz jamiyatimiz hayotiga befarq bo'lmay, ushbu illat bilan kurashishimiz, lozim bo'lsa, illat homiylarini qonun oldiga javobgarlikka tortishga yordam berishimiz kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi "Korruptsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi qonuni
2. O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISH TIZIMINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH CHORA-TADBIRLARI TO'G'RISIDAGI 5729-SONLI QARORI
1. 3.T.Z. Teshaboyev Axborot kommunikatsiya texnologiyalari va telekommunikatsiya. 2019-yil Farg'ona.
2. 4.Pedagogik ta'lim sohasini yanada rivojlantirish. Ma'ruzalar to'plami. Toshkent 2017
3. 5.K. Mullaboyev Maktabgacha ta'lim metodikasi 2019-yil.
5. Abduqodirov A.A. va boshqalar. Axborot texnologiyalari. -T.: 2002-148 bet.
6. Adilova S. Multimedia vositalari va ularni ta'lim jarayonida qo'llash.// Pedagogik ta'lim. 2001.-№2 .20-21 bet